

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 87. ANUL XVIII.

Sabiu, in 1/13 Noemvre 1870.

Telegrafulu este de doue ori pe septimana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste. cu bni gata prin scrierile francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen.

ru provinciile din Monarchia pe anu anu 3 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intr'a ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dela Congresu.

In sedinti'a a XIV dupa autentizarea protocolului presidiulu prezentéza actele de alegere ale capitanului Teodoru Seracinu. Dupa aceea la propunerea comisiunei verificatorie, se verifica: Partentiu Cosm'a, Ioanu Filipescu si T. Seracinu.

La ordinea dil-i e desbaterea asupr'a petitiunei cetatenilor români din Brasiovu, prin carea se róga de congresu sa sustiena autonomia bisericeii nóstre si in deosebi sa pasiasca in contr'a ingerintiei guvernului in afacerea comunei bisericesci dela Sta Treime din cetatea Brasiovilui. Dupa o desbatere scurta se primesce propunerea comisiunei petitiunarie de a se face o reprezentatiune cátra ministerulu de culte, pentru cá sa se sustiena in deplina valóre conclusulu consistoriului archidiece-sanu din 1868 de sub nrulu 85 precum si altu conclusu din 1869 si pâna atunci sa se esecuteze ordinationea min. de sub 9561 din 1869. Dep. I. T. Popovicu adauga ca e multiamitu cu propunerea comisiunei numa sa nu servésca acestu casu de casu de precedentia.

Dupa acést'a urméza mai multe petitiuni fára de insemnate. Ceea ce a datu ansa la o desbatere mai indelungata a fostu petitiunea unoru crestini din Fagetu pentru delaturarea protopresbiterului At. Ioanovicu. Comisiunea propunerea actelor la consistoriulu respectivu acést'a sa raporteze consist. metropolitani si acést'a congresulu dupa o desbatere mai indelunga se transpune consistoriulu eparchialu alu Caransebesiului spre pertractare si judecare.

Intre celelalte mai vine inainte un'a din partea unoru preoti contr'a Protopresbiteriului I. Popovicu Seimanu. Apoi alta prin carea poporeii si preotii din partile Halmagiului ceru a fi dispensati de decisiulu consistoriului oradanu prin care se dice ca numai tineri absoluti de 8 cl. gimnaziali potu fi primiti in cursulu teologicu din cauza ca parochie pre acolo snnt fórté serace. Comisiunea e de parere ca acestu lucru se tiene de consistoriulu aradanu dar la organisarea generale a Institutelor teologice din Metropolia se va luá in consideratiune si petitiunea acést'a.

Dep. Marienescu cá referintele comisiune pentru procedur'a matrimoniale si disciplinaria raportéza ca pentru astadata ce privesc pre cea dintâiu com. recomanda compendiulu de dreptulu canonicu alu Escel. Sele Metropolitului Andreiu Br. pe Siagun'a iéra ce se atinge de cea de a dóu'a comiss. cu unele modificári asterne pre cea stabilita la 1868 si acést'a cá o instructiune provisoria pâna ce timpul va aduce cu sine cá sa se póta elaborá o procedura definitiva. Se cetesce operatulu si dupa o desbatere mai lunga la propunerea dep. Branu de Lemeny se decide a se transpune sínódeloru eparchiali pentru cá sa si póta dá parere asupr'a la congresulu urmatoriu.

Georgiu Pop'a referéza asupr'a infintiárei foiei oficiali bis. si dice ca com. a facutu dóue proiecte, unulu pentru o fóia mare politica carea sa ese in tóta díu'a, altulu pentru un'a bis., sa ese odata pre septemána.

Se primesce amanarea deciderii pâna la congresulu urmatoriu.

Se decide apoi la propunerea lui I. Popovicu sa se intereséze sínódele eparchiale de conscrierea sesiunilor ocupate de uniti. Se mai pertratéza nisece petitiuni de a le invetiatoriloru si apoi propunerea dep. Macelariu pentru a dou'a casatoria a preotiloru veduvi; se amana pâna la congresulu urmatoriu. La intrebarea pusa de dep. I. Pop'a despre alegerea prot. Hani'a si senat. Rosc'a in consistori-

ulu archidiece-sanu congresulu dechiara ca sinodulu ar hidiece-sanu s'a abatutu dela § 112 din statutu; cátu pentru alegerea adv. Gaetanu, nu privesc pre congresu.

Regularea parochieloru se amána pâna la congresulu fiitoriu.

Deputatulu Sigismundu Popovicu comunica congresulu, ca erariulu regescu ungurescu pretinde dela fondulu scolariu de relegea gr. or. din Pest'a o suma de 32,000 de fl. v. a. bani, cari erariulu i-aru fi datu numai inprumutu sub titlulu de anticipatiune acum circa 50 de ani.

Considerându, ca acesti bani statulu i-a cheluitu pentru dirigatori pusi de elu insusi infunctiune, statulu, care afara de acést'a nu a contribuitu cu nimica la infintiarea acestui fondu, a fostu datoriu a-i si plati pre dirigatori sei. D. Sig. Popovicu propune asiá dara, cá congresulu sa faca o rugare cátra ministrulu cultelor, in care sacéra, dela numitulu ministru se mijlocésca, ca ministrulu de finantia reg. ung. se incete a mai face acést'a pretensiune dela fondulu scolariu gr. or.

Se primesce.

Mai departe: Considerându ca prin casierii de atunci ai fondulu scolariu greco-orient. s'au facutu din acelu fondu o defraudatiune de parte preste 50,000 fl. v. a.

Considerându, ca statulu a pus in functiune pre acei dirigatori.

Considerându ca acei dirigatori aveau sa dea statulu socotela despre manipularea acelui fondu.

Considerându in fine, ca déca s'a facutu acea defraudare, vin'a este numai a statulu, pentru ca supraveghiérea n'a fostu destulu de acurata si conscientiósá dep Sig. Popovicu propune a se face alta rogare deosebita cátra ministrulu cultelor, in care sa se céra de mijlocirea inaltu aceluasi sa se faca disupsetiunile necesarii din partea ministrului de finantia, ca daun'a casionatu prin defraudatiune de finantia, sa se rebonifice fondulu scolariu gr. or. din cas'a erariala.

Se primesce si onoratulu presidiu e rogatu a adresá in numele congresulu aceste dóue rugári cátra ministrulu de culte.

Nemai fiindu altu obiectu la ordinea dilei se alege o comisiune pentru verificarea protocolului de astadi, carea sub presidiulu Ilustratitiei Sele parintelui eptscopu Procopiu se compune din notariatulu intregu si din urmatorii deputati: Iacobu Bolog'a, Ioane Hani'a, Nicolau Pope'a, Ilie Macelariu, Georgiu Ioanovicu, Ioane Fauru, Sig. Popovicu si Dr. Vasiciu.

In fine Escelenti'a Sea se adreséza cu cavinte adeveratu parintesci cátra deputatii congresulu, pof-tindule a ajunge sanatosi in mijloculu la ai loru ai tuturor, cáror'a le da binecuventarea sea archierésca. Escelenti'a Sea intre entusiastice strigári de „sa traiasca“ paresesce sal'a sedintieloru, si astfelu congresulu de anulu acést'a si inchee cursulu activitátei sale.

Representatiunea congresulu nationalu.*)

alu bisericeii rom. ortodoxe din Ungari'a si Transilvania cátra M. Sea Imperatulu si Regele apostolicu, pentru modificatiunile decretate unilaterali in statutu org.

M a j e s t a t e a V ó s t r a ,

Pré gratiósé Dómne!

Fericirea si bucuria nemarginita a româniloru de confessiunea ortodoxa din Ungari'a si Tran-

silvani'a, pentru marimosulu actu alu M. Vóstre prin carele la finea anului 1864 v'ati induratu a restaveri metropoli'a loru stravechia si a-i emancipá de sub strein'a ierarchia din Carloveti, s'a manifestatu atunci in tóte pártile locuite de ei, si s'a esprimitu cu adunca multiamiro si la pólele pré-nalkiatului Tronu alu M. Vóstre in modu atátu de generale si solenu, incátu vócea ei a resunatu de parte preste estinsele margini ale monarchiei.

Legea patriei art. IX din 1868, prin care acea-si metropolia si autonomia ei s'au inarticulatú si garantatu in forma constitutiionale, de-si ea coprindea unele disupsetiuni nedorite de români, n'a fostu totu-si in stare a li turburá fericirea si bucuria—mai vertosu pentru aceea, cáci acea lege dá autonomiei garantate o definitiune destulu de bine lamurita.

In acea lege, §. 3 suna respicatu, ca bisericea româna ortodoxa din Ungari'a si Transilvania, pre lângá dreptulu M. Vóstre de suprema inspectiune, intre marginile legéi insa-si in tóte pártile si factorii ei nedependente si reguléza si administró afacerile sele bisericesci, scolarie si fundatiunali.

Dupa acést'a positiva disupsetiune a legéi, credinciosii nostri se credeau indreptatiti a asteptá, ca potestatea politica de statulu intru liber'a si nedependentea regulare si administrare a afaceriloru loru bisericesci scolari si fundatiunali, nici odata, nici intr'unu modu, nu va veni sa i márginésca si impedece.

Ei, crestini români ortodoxi, si cu ei noi re-prestentiiu loru legali, autonomia bisericesca ce ni se garantá atátu de respicatu, nu poteamu s'o tenemu supusa altei influentie, controle si restringeri, de cátu curatu numai dreptulu de supraveghiare alu Majestatei Vóstre; iéra acelu de noi pururea si cu tóta reverinti'a recunoscuta si adunca stimatu dreptu, noi, dupa unicea sea ratiunabile definitiune, nu poteamu se-i atribuimu si recunósceamu altu intielesu, de cátu ca prin trensulu in activitatea si desvoltarea nóstra pre terenulu bisericescu si scolariu sa se póta impedece veri-ce directiune contraria legiloru, contraria statulu. Nici cându insa n'amu creditu si nu poteamu se supunemu, ca acelu dreptu sa se esplice si afirme cá o tutela preste totu si intru tóte, o tutela ce din capulu loculu se póta paralisá si impedece ceea-ce ni s'a garantatu prin lege, libertatea si autonomia bisericeii si scolei nóstre.

Cu profúnda durere insa curendu ne convinseramu, ca guverniele M. Vóstre tocmai o esplicatiune si aplicatiune de acestu din urma intielesu dederá garantatei nóstre autonomie si libertati.

Congresulu nostru nationalu bisericescu din anulu 1868, conformu legéi mai susu citate votându unu statutu organicu regulatoriu pentru intregu corpulu si tóte pártile constitutive ale ierarchiei nóstre, lu substernú cu umilinti'a M. vóstre spre prénalta intarire.

Cu cáta scrupulositate, cu cátu respectu cátra lege si statulu si pentru moral'a publica a urmatu congresulu nostru la compunerea acelu statutu organicu, acést'a se invederéza deplinu prin acea impregiurare, ca ale M. Vóstre guverniele n'au fostu in stare a gasi si corege intr'ensulu nici macaru unu punctu, chiaru nici unu caventu de natura d'a viola legea, statulu, moral'a publica. Va se dica, autonomia nóstra dela primulu momentu alu intrarei ei in viétia, s'a feritu cu tóta sollicitudinea d'a dá celu mai putiénu indemnú macaru la celu mai micu conflictu cu potestatea de statulu.

Dara inaltele Regime ale M. Vóstre nu se márginira a esaminá testulu statulu nostru organicu numai din amintitulu, dupa a nóstra credinti'a

*) Vedi nr. 85 alu „T. R.“ Sied. congr. XI;

unicu legalu și justificabilu punctu de vedere, ci ele aflară de bine a propune M. Vóstre mai multe modificatiuni și adausuri — de diferita natură și importantia, și pre acele, fără a le fi comunicatu mai anteu congresului nostru spre pertractare, unilateralmente a ni le decretá de obligatorie.

Astfelu, Majestate, autonomi'a ce ni se garantá, indata la prim'a ei intrare in viatia violându-se in esinti'a ei, cu o cale s'a formatu una prejudetiú dupa care sa se pótá ea violá și in viitoriu.

Deci acésta pasire a guvernului M. Vóstre chiaru fiindu ca ea lovesce greu in dreptulu de autonomi'a ce ni s'a garantatu și fiindu ca ea este calificata d'a formá celu mai periculosu precedentu pentru viitoriu, considerându mai departe ca o atare pasire unilateralu, pre câtu timpu autonomi'a bisericeii nóstre este serioasă și reale, nici într'unu casu și sub nici unu coventu nu póté se fia admisibile, — a trebuitu se destepte in inimel' nóstre cea mai viuá dorere și cea mai adenca parere de reu totu odata impunendu-ne detorintu de a ne plânge M. Vóste pentru dens'a. Și apoi cá acésta pasire unilateralu fatia de autonomi'a nóst'a nici odata sa nu pótá servi de prejudetiú, noi intru interesulu celui mai pretiosu și sacru dreptu alu bisericeii nóstre, cu tóta umilit' a cutesámu a ne rogá M. Vóstre, se binevoiti a ni concede, sa considerámu acele modificatiuni asta data de aceea ce ele din capulu locului trebuia sa fia, adeca de pré gratiósé propusetiuni ale M. Vóstre și se le pertractámu cu coventulu respectu din acestu punctu de vedere.

Astfelu privindu specialu și mai de aprópe cestiunatele modificatiuni, aflámu ca ele dupa natur'a loru cadu in trei categorii: unele adeca, cari fără tóta indoiel' a se tienu de competinti'a supremei inspectiuni și și in sine luate nu cuprindu nemica daunosu pentru bisericea și autonomi'a nóst'a; altele, cari fără tóta indoiel' a forméza unu dreptu internu și prin urmare o competinti'a eschisiva a bisericeii și autonomiei nóstre; și mai altele cari de-si din punctulu de vedere alu competintiei nu se potu contestá regimulu de statu, inasa dupa cuprinsulu séu prin consecutiile loru taie afundu in viati'a nóst'a bisericeasca și ni reducu aprópe la nimic'a exercitiulu autonomiei nóstre in cele mai esentiali afaceri bisericesci și scolarie. Conformu acestei insemnatáti a loru, cautá se fia și votulu nostru asupra-le.

De prim'a categoria suntu modificatiunile facute:

la I. dispusetiune generale, in privinti'a sustinerói esprese a dreptului pré inaltu de supraveghiare;

la §§. 105 și 157, in privinti'a depunerei unui joramentu de fidelitate prin nou alesii episcopi și nou alesulu metropolitu;

la §§. 151 și 156, in privinti'a convocarei congresului nationalu pré lánge previ'a aretare catra M. Vóstra, conformu legeri.

Aceste modificatiuni, respective propuneri congresulu nostru reconoscendu-le in sine de indreptate, fara cea mai putiena esitare le primesce in testulu statutulu org. la locurile loru, intocmai precum s'a propusu ele.

Pasindu la modificatiunile de a dáu'a categoria, ni permitem a observá urmatóriele:

Modificatiunea la a IX. dispusetiune generale, prin care i se prescrie ca constituirea unui sinodu episcopescu comunu spre sustinerea unitatei dogmatice și canonice intre metropoli' romana și cea serbésca, precum și spre aperiarea intereselor comune ale religiunii ortodoxe, sa se faca prin contielegere imprutata cu congresulu serbescu, — cuprinde și atinge unu obiectu, o cestiune de natura eminentaminte bisericeasca și curatu de competinti'a sínodelor episcopesci, unu obiectu și o cestiune asupra caror ambeloru congrese, celui serbescu și romanescu, abia póté sa compéta altu dreptu, de câtu a li reconósce și pronunciá necesitatea pentru bisericea; ér constituirea și regularea acelui sinodu episcopescu comunu, de carea espresu se dispune in amiotitulu punct, dupa firea lucrului este o afacere de competinti'a curatu numai a ambeloru sínodel episcopesci particularia. De unde urmédia, ca modificatiunea, respective propunerea facuta de guvernulu M. Vóstre, alterandu ea adeveratulu intielesu alu testulu originalu, fiindu ea calificata d'a impededá realizarea ideei cuprinse in punctulu concerninte, trebeu s'o considerámu de neindreptatita și se adangámu pré umilit' a rogare, ca in acésta privinti'a M. Vóstra se ve indurati a incuviintiá dispusetiunea intréga din testulu originalu a statutulu nostru organicu!

Intocmai modificatiunea facuta la §. 6. unde capacitatea de a participá la vieti'a constitutionale bisericeasca se conditionédia printr'o etate de 24 ani, o restingere pre care biseric'a nóst'a nu o reconósce de necesaria, și pre care statulu politicu nu póté avé nici unu interesu, astá nici motivu și nici o competinti'a a o propune, de órece acea calificatiune nu-lu privése;

Mai de parte modificatiunile facute la §. 116, alineatulu ultimú și la §. 162, unde alegerea asesoriloru pentru senatele scolari și episcopescu ale consistorielor nóstre se restringe pre tempulu unui periodu de numai trei-ani, o restringere din verice punctu de vedere privata, fără totu adeveratulu motivu, fără totu folosulu și dreptulu, o restringere carea cu atátu mai vertosu trebeu sa ne destepte mirarea, cându recúgetámu: a) ca totu acele corpuri reprezentative pre membrii senatelor bisericesci in asemenea conditiuni ii alegu pre vieti'a; b) ca principiulu de stabilitate, ce in Monarchia intréga, pentru intréga vieti'a publica s'a reconoscutu și introdusu prin lege, la noi, in vieti'a nóst'a bisericeasca, unde necesitatea lui nu este mai putienú sentita, se cere a fi eschisu; c) ca cestiunea acést'a de feliu nu atinge pre regimulu statutulu, de feliu nu taie in legile statutulu, și astufaliu cu totulu se subtrage competintiei guvernelor de statu.

Din aceste consideratiuni noi cu fiéscá aplecatiune rogámu cá M. Vóstra și in câtu se tiene de aceste puncturi de eschisiva competinti'a autonomiei nóstre, a incuviintiá intregu testulu statutulu nostru organicu astufeliu precum a fostu elu votatu de congresulu nostru constituitoriú.

Modificatiunile facute sub C. pentru §§. 13, 55 și 122, in privinti'a scóloru și invetiamentulu mai departe cele prescrie sub G. pentru §. 175 in privinti'a limbei, — suntu pentru conessitate loru de o importantia fórté dorerósá pentru noi, și numai din acésta cauza nu potemú se le trecemú cu vederea.

Aceste modificatiuni, referindu-se espresu la legi custatatorie și obligatorie, departe este de noi d'a li trage la indoiel' a indreptatirea și d'a li privi in sine de cause de gravamine. Din contra, reconóschemú ca ele s'au facutu cu destulu temeiu, din care cause nici nu le atacámu. Inse, Majestate, pre lánge tóta acést'a sincera și loiala reconoscere nu potemú a nu ne plânge pentru restringerile, și n mare parte nemiereu drepturiloru ai libertatiloru óstre prin cuprinsulu legiloru, la cari se provóca ele, provocarea insust oferindu-ne numai ocaziunea de a ne plânge.

Majestate! Legea de tíera, art. IX. din 1868, in §. 3 ni-a garantatu cu covente chiaru și respicade dreptulu d'a ni regulá și administrá noi insue, independinte, scólele nóstre confessionali: íer legea de tíera, cévasi mai terdia, adeca art. XXXVIII din acelasi anu care lege o provóca și introducu

POISIÓRA. *)

Ortografi'a romana

de P. —

Spune-mi si tu Musa: cum se scrie bine
Limb'a romanescá 'n litere latine?
Scimú cá limb'a nóst'a la ortografia
Bas'a sea o are 'n etimologia;

Er' liter'a care schimba sonulu sea,
E suppusa legeri, ce voiú spune eu.

Limb'a romanescá, fiindu musicalu,
Multu se moduléza prin a ei vocale;
Dela loculu, care vocal'a-la cuprinde
Sunetulu silabei forte multu depinde;

Apoi tota verb'a are partea sea,
Pre care s'asiedia silab'a cea grea.

Trei spicie scalare, de care s'atinge
Ori-care vocala, avemu d'a distinge:
Vocal'a e semi, plina, duplicata,
Apoi câte-o data și accentuata;

Atunci, cându coventulu asemene scriu
In semnificare trebeu precisu. ¹⁾

Greulu pre silab'a penultima vine,
Celle-l'alte in prosa-sa scurte și mai line;
Ultim'a contrasa face esceptiune
Cáci pre ea atúncea accentulu se pune;
Antepenultimei tonu accentuatu
Scurtele suficese inea i-au lasatu. ²⁾

Asta facultate si-a limbei natura
Literatii cel vechi bine-o cunoscura,

¹⁾ *láturi* — *laturi* (pronuncia *latúri*), *mésura* — *mesura* (pron. *mesúra*), *bulgaru* — *bulgaru* (pron. *bulgáru* etc.

²⁾ *amábile dúsera*, *pépine*, etc.

Cându la totu coventulu, unde-i intonare
Pusera și semnú celu d'accentuare; ³⁾

Si deca d'acestea ne-amú tiene și noi
Ama scapá de multe pedeci și nevoi.

Dar' fiindu-ca lumea tiene multu la moda,
Si la carturarii din salonu la Voda,
Trebeu se cedemu din celle strabune,
Si celoru moderne capulu a supune,

Nu mai unde mod'a ne va superá
Vomú pretinde tare d'a ne 'mancipá.

A. cându e se 'ncepa verb'a, ori cându vine;
La 'ntonare, face sonuri genuine;
Er' in celle l'alte scurtu-obtusu resuna;
Dar' de-i lungu obtusulu, semnu obtusu se puna:
La prim'a persona 'n presentulu pluralu;
L'atrei'a trecuta 'n numeru singularu. ⁴⁾

Semnu obtusu à, cere și la feminine
Cându in declinare i, li se cuvine, ⁵⁾
La pronume care prin *ui* se declina,
Deca *a*, précede 'n penultim'a plina; ⁶⁾
La monosilabe inea s'a mai pusú,
Dar' cu celle díse e destulu obtusu.

Semnu acutu á, cere fora refusare
La infinitivulu celu cu prescurtare;
La imperativulu celu ce tie-ti nega;
Cându a trei'a sola imperfectulu lega. ⁷⁾
Apoi mai distingemu conjunctivulu cá
De causalulu *ca*, si-alte cam *asia*. ⁸⁾

³⁾ Vedi cartile bisericesci. —

⁴⁾ *Cantámu* — *cantámu* (pron. *cantámu*), *cantá* — *cautá*, etc.

⁵⁾ *mare* — *mári* — *mari* (pron. *mári*), *cái* — *cai* (pron. *cái*), *indreptári* — *indreptari*, in *cetáti* — *inčetati* etc. —

⁶⁾ *cáru*, *mári*, *cútaru* etc.

⁷⁾ *a cautá*, *nu cautá*, *ellu cautá* etc. ⁸⁾

⁸⁾ *abia*, *dejá* etc.

Li. cându sta înainte iea o aventare
Cá si cum aru face printr'unu i. intrare.
Sub silaba lunga, de cum-va-i urmeza
In ceal'alta scurta *a*, ori *ia*, formeza

Sunetu ce s'aude cá distongulu *ea*,
Pentru care cându-vá si-accentu se puneá ⁹⁾

Regulatu acum'a semnu acutu mai vede
Modulu infinitu și ce din ellu purcede; ¹⁰⁾

Er' deca 'n silab'a procsima *u*, vine

E. Cellu precedente sonu obtusu contine. ¹¹⁾
Suficsulu *énu*, semnú celu acutu ¹²⁾

Se, cellei junctive obtusu i-a placutu. ¹³⁾

Vulgulu si poetulu face *e*, finale —
Cându acest'a-i scurtu — lui semi-i egale,
Asiá 'n verbulu *e*, si 'n vorbe feminine
Cându la declinare *e*, li se cuvine.

Deca semi-*e*, semi-*i* vá fi,
La regentia sortea ástui vá patí. ¹⁴⁾

I. 'n silab'a scurta, — deca sta la fine,
Ori dec'o vocale dupa dinstu vine, —

Semi-*i* se chiama și d'abia s'aude,
Si deca 'nainte stav dentale nude,

Le stramuta 'ndata in tonu siuatoriu, ¹⁵⁾
Altu cum *plina* remane și nu'i moiatoriu. ¹⁶⁾

⁹⁾ *lega*, *vietia*, etc.

¹⁰⁾ *a vedé*, *nu siédé*, *tiéné-voiu* etc.

¹¹⁾ *vedu*, *siedu*, *seu* etc.

¹²⁾ *saténu*, *munténu* (*sateni*, *munteni*);

¹³⁾ se spre distingere de pronumele *se*.

¹⁴⁾ *casa* — *case* — *cási*, *plasa* — *plase* — *plási* etc.

¹⁵⁾ *credi*, *frumosi*, *frati*, *asiedia*, *siedintia* etc.

¹⁶⁾ *asinu*, *sinu*, *tina*, *tipu*, *tirannu*, *titulu*, *piplomaticu*, *constitutivu*, *distinge*, *diversitate*, *sing'lativu*, etc. —

Asiá-dara academia romana din Bucuresci a comisa o mare gresielu, cându a enunciatu principiulu, cumca dentalele *d. s. t.* inaintea lui *i*, totu d'aun'a trecu in *z. u.* *u*, și cumca unde tiene sonulu inaintea lui *i*, acést'a se substitue prin *e*. Dupa atare norma aru trebui cuvintele mai susu insirate orise le cetimú asiá: *awine*, *winis*,

in statutul nostru org. modificatiunile mai sus amintite, acelu dreptu ni-lu restringe si reduce preste tota mesur'a.

Facia de acea lege scolara, autonomi'a noastra in cele scolare devenitu mai fara tota insemnetatea nu numai ca nu este permis a ni regula si administra noi insine scolele confessionale si invetamentulu intr'ensele — dupa alu nostru propriu interesu si dupa a noastra buna pricepere; nu numai ca intru administrarea scoleloro nostre confessionale nu potemo conta la nici un'a spriginire din partea statului, nu suntemo indreptatiti a cere sucursulu regimului de statu si a organeloro lui: ci tocma din contra, regimulu de statu s'a pusu — prin acea lege cu autoritatea sea si cu insesi medilolele nostre, in lupta si frecare forte daunosa cu noi; o lupta si frecare ce — in locu se impaciuiesca si multumiesca, neliniescu s'iritele, si in locu se promoveze, ingreuna si impedece cultur'a!

Staruintele Congresului nostru din anulu 1868, pasi intreprinzi la guvernulu MVostre pentru d'a impedece crearea unei legi de acesta fatale natura, a remasu fara efectu, si astufeliu ne magulimu cu speranti'a ca MVostru nu ni veti loá in nume de reu, deca la acesta ocazione venimu a ne plange MVostre.

Asemenea trebuie se ne dorá adancu constringere cuprinsa in art. 44 a legi din anulu 1868 in privinti'a limbii de corespondinta cu autoritatile de statu si chiaru cu autoritatile bisericesci de alta nationalitate, prin care constringere, liberulu usu de limba ni se vatama fara nici o necesitate, nici unu adeveratu motivu si adeveratu folosu pentru patria. Este adancu vatamatoriu si chiaru umilitoriu, Majestate, pentru autonomia si una poporu liberu, impunerea, autoritatile lui bisericesci si scolari intr'o directiune, se fie silita a scrie in doze limbe, intr'alta directiune se fie constrinse a scrie o limba anumita, carea nu este nici a loru, nici a partii carei se adreséza.

Din aceste consideratiuni, cum credemu de cea mai mare importantia si de natura urginte, noi cu tota plecaciunea cutezamu a substerne MVostre preumilit'a rogare: Se Ve indurati pregratiosu a face legislativei patriei propunerile necesare pentru modificarea si respective indreptarea amintiteloru legi asfeliu, ca ele se satisfac dreptulu nostru de autonomia si sa ni restituá libertatea usului de limba intru tote afacerile nostre bisericesci si scolari!

In fine, Majestate, cele mai aspre, mai fatali loviri a suferitu statutul nostru organicu prin mo-

dificatiunile, respective adausele, ce i s'a facutu din partea imperatescului ministeriu de resbelu, pentru credinciosii nostri de fruntari'a militara. Aceste modificatiuni, si anume cele adause la §. 7 punctulu 9 la §. 23, punctulu 19, la §. 27 p. 9 si la §. 28 p. 5, prin cari autoritatiloru politice din fruntariu li se reservá cerculu de activitate si influintia de mai nainte in tote afacerile biserice si scoleloro nostre, precum si intru administrarea averei bisericelelor nostre in comune, — paraliséza tota desvoltarea autonomiei si facu mai preste totu imposibile vietia bisericesca constitutionale.

La tota pasulu, la tota miscarea ce incerca comunele nostre pentru a se constitui si administra in afacerile bisericesci, scolare si fundationale, conformu statului org. ele sunt impedece prin intrevenirea arbitraria a autoritatiloru politice si militare. Reservatele citate, cuprindendu in sine unu dreptu nedefinitu, absolutu, ele sunt chiaru negatiunea autonomiei garantate prin statutu org. si rezultatulu in fapta este, ca in partile fruntariei militare vietia bisericesca constitutionale nu s'a introdusu, si pre catu timpu sustau acele fatali reservate, nici nu se va pote introduce!

Majestate! Sinodulu eparchialu de estu timpu din dieces'a Caransebesinulu in acesta privintia a subternutu o speciale aretare congresului nostru bisericescu nationale, pre care sub ./ in copia autentica ni luamu voi'a a o alaturá aci, in carea se infra conflictele escate in fapta din atinsele modificatiuni si se declara limpede, ca aceste modificatiuni „paralisédia cu totulu autonomi'a biserice si nostre in fruntaria; afara de acesta o multime de plansori parteculari s'au redicatu naintea acestuia-si congresu, prin cari se dovedesce, ca ingerinti'a si influinti'a autoritatiloru politice si militari in afacerile bisericesci si scolari ale credinciosiloru nostri — adeca nu cunoscu margini; acele autoritati une ori mergu pana a decretá scolele nostre de comunali si a le contestá caracterulu confesionalu, pana a controlá si impedece mesurile sinodeloru si consistoriului, si pana a censurá si prescrie calificatiunea si disciplin'a personalului bisericescu si scolariu!

Deci, Majestate, fiindu congresulu nostru convinsu, ca M. Vostra candu a-ti bine-voitu a sanctioná statutu nostru organicu, alu carui esistintia si intregu cuprinsu este acordarea si garantarea unei adeverate autonomie, unei vietii constitutionale in biserica si scola, nu a-ti potutu avé intentiunea d'a face acesta autonomia si vietia constitutionale ilusoria si imposibile prin suscitatele adausuri, pre

temeulu caror'a insa ca intr'adeveru este devenitu ilusoria si imposibile: noi intru interesulu adeverolui si dreptatei, intru interesulu biserice si nostre in generalu, si alu coreligionariloru si conatiloru nostri din fruntari'a militaria in specialu, cu cea mai adunca plecaciune venimu a Ve rogá: sa ve indurati pregratiosu a dispune, ca amintitele reservate, nedefinite si absolute, cari in esistintia loru alteréza si de multe ori chiaru nimicescu statutu nostru organicu, cu atatu mai vertosu sa se stérgea caei ele prin natur'a loru generale si absolute, pre langa acea ca lovescu de morte autonomi'a poporului nostru in afacerile sele bisericesci si scolare, eschidu séu celu putienu facu ilusoriu chiaru si dreptulu M. Vostre de supravegliare!

Pre cele-lalte mai mici si mai neinsemnate modificatiuni este dela ministeriulu M. Vostre de resbelu, potendu-le clasificá in categori'a celoru de buna competintia a guvernului, pre bucurosu le trecemu cu vederea. —

Cu tota cea mai profunda devotiune remondu.

Ai Majestati Vostre imperatesci si rege apostolice.

Din siedinti'a congresului nationalu bisericescu, tienuta in Sabiu in 14/26 Oct. 1870.

Cei mai aplecati si credinciosi supusi.

Guizot despre situatiunea din Franci'a.

Betranulu antagonistu alui Thiers, astadi fara indoiala nu numai Nestorul diplomatiei franceze ci si europene, Francisu Guizot, s'a profitatu de ocazione, de a se pronuncia asup'a situatiunei presinte a Franciei. Pronunciarea acesta e cu atata mai momentosa cu catu ea n'a fostu menita pentru publicitate: ea e depusa intr'o scrisore confidentiala, care o a adresatu ex ministrulu lui Ludowigu Philipu catre o princesa rusesca, cu care a statu in restempu de mai multi ani in cele mai amicabile referentie. Actulu acest'a, a carui autenticitate se garantéza din isvoru forte demnu de crediementu, circuleza in St. P. rropole in cate-va copie si suna:

Ambi mi scriu, ca Parisulu se va defendá energice, ca e in positiune a o face si ca voiesce. Multi dintre amicii mei, cari mai nainte se indoiá, credu acum acesta, cá si fii mei. Ieri capetasemu din Parisu o epistola prin balonu, dela unu asociatu cu datulu 24 l. c. Acest'a mi scrie: „Parisulu nostru, intepenitu de bajonete, are o fatia pompose. Or-

Er' lungu, — deca 'nmidu-locu va inmoia dentala —

Pora se-i urmeze vecina vocala —

Duplicatu se dice si punctu duplu cere,

Semnu cum-ca vocal'a consocia nu pere; ¹⁷⁾

Altii iau pusu sieu'a, dar' l'au insiellatu,

Cáci cavalleri'a nasului o-ámu datu. ¹⁸⁾

ЦНЗ, ЦНЗ, ЦИРАНС, ЦИТРАС, ДИСОМАЦИС, КОНЕЦІ-ТРИС, ДИЦИНДЕРЕ, ДИКШИТАТЕ ШИНТРАЦИС etc., ori se le scriemu asiá: *asenu, semu, temu, tepu, teranu, tetula, deplomeatecu, constatutevó, destengere deversetate singulatevó etc.* Ce limba aru fi acesta? apoi ce amu face cu infinitivele ire la verbele: *scutire, sadire, platire, sosire, folosire etc.*

Speramu, ca academi'a romana va patrunde mai afundu in analis'a vocalei *i*, decum a facutu acesta la prim'a productiune, si va veni la convingere, ca numai semi-i inmoia dentalele. —

¹⁷⁾ la *i* duplu potu veni urmatorele variatiuni:
a) ori amendoi *i* suntu scurte (semii-i) precumu *fratii mosii, eredi* etc.
b) ori primá e scurta si a dou'a e lunga, d. e. *a in-fratii, mosii, eredi* etc. —
In ambele casuri se inmoia dentalele, fiindu urmate nemidilocitu de semi-i.
c) ori prim'a e lunga si secund'a scurta, si prin urmare nu inmoia dentalele, d. e. *hartia, cutia, platii, folosii* etc.
d) potu concurge si trei *i* finali, cari se reguléza analogu celoru doi, d. e. *fratii, curatii séu contrasur curatii, fratii, ori curatii, fratii*. etc. —

¹⁸⁾ s'a usitatu d'a se contrage *i* duplu sub circumflesculu (*i*), care se intrebuinteaza si pentru semnalizarea tonului nasal. Eu—si cu mine mai multii—sum de parere, cá se se deosebica aceste doue semne de intonare, punendu-se d'asup'a lui *i* duplicatu doue puncte, inse numai la midiloculu cuventului, d. e. *rusine, multime, curatii* (in locu de *curatii*) etc. iera la fine nice decum, pentru cá aci concurgu mai multe feliori de formatiuni si flexiuni, ce trebuie distinsé, d. e. masculinele plurali cu artichu; *fratii* etc., infinitivele abreviate: *infratii* etc. preteritele: *cu platii, elu curatii*, etc. care tote multu pucienu diferru si in pronuntiare un'a de alt'a. Apoi

Er' cându **i**, la fine 'n sunetu lungu se pune,

Se accentueza dreptu contractiune:

La infinitive ce-su abbreviate,

Si la celle ce din ellu suntu derivate;

La a trei'a sola 'n timpulu ce peri,

La cate-o partiela cum vedemu aci.

O. initiante bucurosu se 'niepta

P'alle lui **u**, aripi pana ce se indrepta.

Dupa **o**, lungu deca **a, e, ia**, scurtu vine,

Sunetulu deschide; dar' nu-lu mai retiene,

Catu alta vocala se vá 'nvecina,

Ca-ci **o**, 'ndata-si sunetu primitivu va dá ¹⁹⁾

U. finale suna d'abia diometate,

Mut'a cu luid'a mai tare-lu strabate

Dar' avemu si casuri, candu lui **u**, la fine

Cu tota dreptatea accentu se cuvine:

La a trei'a sola 'n timpulu ce trecu,

La cate-o partiela, si candu striga du!

E. si **i** mai 'moia si pre geturale ²⁰⁾

Deca nu 'ntrecede **h**, spirante 'n calle, ²¹⁾

See, si sei de dinte bucurosu s'atunge,

Cu alte vocale ceridlu gurei linge. ²²⁾

—**Ci**, scurtu cu vocala ieá sunetu dentalu ²³⁾

Tiosu, si tiune, 'n cortri'a cellu palati-

nalu. ²⁴⁾

deca deosebimu *i* dentale, de vocala contrasa a infinitivului *d. e. la invetiá*, de ce se nu o deosebimu si la: *immulti*. etc. —
Se nu ne confundé compositele, si mai cu séma articli la dejudecarea finalului *i*, d. e. *parinti-loru*.

Elu nu-si perde natur'a de *i* finale.
¹⁹⁾ totu-tota, mortu-morta, sociu-socia etc.
²⁰⁾ placu-place-placi, plangu-plange-plangi etc.
²¹⁾ chiama, ghiacia etc.
²²⁾ crescu-cresce-cresci, Bucuresci etc.
²³⁾ acia, facia, ghiacia, puciena etc.
²⁴⁾ neputinciosu, intieleptiune etc.

N. si substitutii dau voce nasala ²⁵⁾

Multu-pucienu la tota premisa vocala;

A nasalulu mai tare sunetulu obtun de,

Si nu-lu ierta nici candu **n**, se ascunde. ²⁶⁾

Dar' in casulu ast'a se va decora

Cu cavaleri'a ordulu de sie'a.

Astu insemnu si-aroga si alte nasurose

Cum e: **riulu, gutulu**, si alte carcalose

Er' altele cari sunt mai democate —

E. in **i**, **o** in **u**. — trecu emancipate. ²⁷⁾

Chiaru si **a**, la nume proprii e curatu, ²⁸⁾

Si deca latinii **n**, au duplicatu. ²⁹⁾

Nu fora de causa scriptur'a latina

Unele consone duplu le combina;

Por' de resonare nici a noastra limba

Acea sanatosu norma nu pre schimba:

La compuse si la multe cu doi **i**.

La pronume si la ce e maruntiella. ³⁰⁾

Pentru cá 'ntre alte **i**, duplu s' ellide

Mai allesu candu intre e, si a, se 'nchide,

Si 'n articularé u'a, vré se resune;

Mai pere si-atuncea candu **i**, se postpune,

Pentru care unii totu d'aun'a-lu scriu;

Pre candu **i**, cellu simplu ori si candu e viu.

Trem'a si apostrofulu inca-su usitate,

Cell'a la compuse, cest'a la lasatu.

Celle neologe si celle straine

In a loru costume scrie-le mai bine.

Unde norm'a stricta nu vá conformá,

Usulu si-analogulu te voru indrepta.*)

²⁵⁾ substitutii lui *n* suntu *mb. mp. campu* etc.

²⁶⁾ gráu (granu), atátu (tantum) cátru (quantum) cape-táru (capetanu) etc.

²⁷⁾ venire-vine, ponte-prunte, natiune etc.

²⁸⁾ Traianu, Africanu etc.

²⁹⁾ annu, cana, manna (nu mana) etc.

³⁰⁾ siea, stea catiellu, acellu etc.

*) Tiparuru a dou'a óra din cauza ca la cea dintáiu nu s'a observatu ortografi'a autorelui, carea este necesarie.

dinea e exemplara; patriotismul infocat; și totu suntu decisi a se defendă până la un'a.

Nerusinatulul respu alu contelui Bismark cătra Jules Favre a revoltat și electrisat tôte spiritele. Prussianii se voru pocai amaru pentru erorea lor, a ne fi osendit la eroismu s'eu la desperare. Diu'a de astadi a avutu rezultate favorabile, la d'oue puncte (Villejuif și Saint-Denis) amu atacatu și batutu pre prussiani.

Nu știu, deca curagiulu și increderea e tocma asia, dupa cum le descrie; eu amu citatu cuvintele de mai susu numai că unu simptomu despre starea spiritelor în Parisu în a șeptea di a așediariei. S'au luptat înaintea forteretilor Parisului. După aceea se voru luptă pre valari în fine pre strade. Trupele de linie, gardele mobile, gardele nationale; și deca vine lucrulu până la lupta de baricade, va luă și mobulu parisienu parte la lupta, și elu se lupta bine, nu numai pentru că e inteligent și plin de entuziasm, ci pentru că se și amuză pre lângă aceea.

Cātu va dură acēsta așerare a Parisului nu știu, și nici nu vreau să prorocesc. Știu înșe după scri, carii mi vinu din tôte părțile că așerarea va dură tempu destulu de lungu pentru de a deșeptă și eșcită în tôte părțile țierei zelulu patriotic și rebelic. Franci'a nu este impopulată de eroi; va deveni înșe, și de facia se afla de ja destui, pentru de a o ținea în stare întetită și a transpune în urm'a acēstei'a Europ'a într'o stare neliniscită, cu o pace adevărată neimpunăveră.

În astfelu de impregiurări întielegu, cumu de poterile, care au proclamat neutralitatea stau pre locu și în linisce, până cându voru vedea Franci'a, Parisulu în fruntea ei, luptanduse cu patima și tenacitate. Înșe eu nu potu pricepe cum de poterile n'au eștit din neutralitate, după ce zelulu francesiloru de a se așeră e odată constatatu, pentru de a fini acēstu duelu între cele d'oue natiuni mari și civilizate, care în tempulu presinte e de compatimitu, gentru viitoru ingroditoru. Mie mi place a afirmă, că aru potea interveni, fără a se compromită seriosu. Deca interveniunea lor aru fi necesaria prin potere înarmată, rezultatu aru fi de siguru grabnicu, înșe o atare nu este și nu p'ote fi necesaria; poterile neutrale suntu cu multu mai puternice decâtu, p'ote, credu ele; poterea lor morală ajunge pre diplinu, pentru de a garantă interveniunii lor rezultatulu. Ele s'au și dechiare reprobarea cu vatemarea integrității teritoriale a Franciei și să dechiare mai de patre, spriginite pre acēsta reprobare, că nu voru recunoșce schimbări în referințele teritoriale europene, care li se paru neimpunăveră cu pacea durabilă a Europei.

Eu sum pre deplinu convinsu, că acēsta aru ajunge pentru de a fini duelulu, la care privescu cu nepăsare și pentru de a infrenă politic'a ambițiunii și setei de cucerire, fără de care pacea europeană nu se va potea restaură.

Trebuie se compatimim profundu multe întorceri ale politiceei comune europene dela 1815. S'au comis multe erori, de care pré usioru se poțeau feri. Înșe preste tôte acēste erori, cari s'au comis de domnitori s'eu popore, diplomati s'eu parlamente, s'au sustienutu domnirea unei fapte mari și noue mai de multu tempu decâtu de o jumătate de secolu. De resbele de ambițiune și cucerire n'a mai fostu vorb'a. Nici unu statu n'a facutu încercarea, a cresce pre socotel'a altui'a prin potere; respectulu dreptulu poporeloru și p'acei a devenitu de o maxima seriōsa a politiceei internationale. Schimbări teritoriale efectuite prin revoluțiuni internă în vre-unu statu s'au recunoscutu politicesce numai după consentimentulu Europei întregu. Belgi'a și Greci'a capetara rangulu statelor europene numai după ce câștigase acēstu consentimentu și după ce imprășciasse tôte velleitătile ambițioșe ale Franciei, Rusiei și Angliei. Acēsta e cea mai mare și cea mai salubra faptă, care caracterisă jumetatea primă a secolulu acēstui'a. Fapt'a acēsta a contribuitu mai eficace decâtu ori și care altă; a dă țiera și valōre principiloru de dreptu și dreptate în referințele între popore și regime, a prosperă țierirea diferitelor natiuni și progresulu civilizațiunii în lume. Fapt'a acēsta, principiulu acēsta, recunoscutu și protegiatoru, e periclitatu. Ce d'icu? elu e în modu evidentu ignoratu și atacatu prin pretensiunile prussiane de a deșfășă Franci'a. Nu vōiu a me lasă în detaiuri; căci me rusinezu a cugetă la fapt'a acēsta. Aru fi de compatimitu și demnu de osenda,

cându politic'a respectului dreptulu poporeloru și p'acei durabile, care doșnesce în Europ'a de o jumătate de secolu, aru cadea pradă primei reînăfățosării a politiceei de ambițiune și cucerire fără resistință.

Franci'a e în prob'a acēsta periculōsa și așpra, în care se afla în momentulu de facia, puternică prin cugetulu, că s'a scapatu de unu regimu, care o compromitea în tōta diu'a, acusi prin scopurile cele secrete, acusi prin nestatornicia și slăbiciunea șea, și că urmēza acum o politică, care consente pre deplinu cu politic'a europeană în respectulu cătra dreptulu poporeloru și cătra pace. Franci'a așeră astadi, așeranduse pre șine însuși, politic'a europeană. Nu-i vōiu dă încurendu poterile neutrale ajutoriu, care să o sustiana și încurageze în acēsta luptă crancenă? Chiaru și eroii trebuie să fia însufletiti de șperanță. Nu pentru de a staru în zelulu lor pentru caus'a lor, ci pentru de a câștigă acēstei'a rezultatulu.

Franci'a va face, ce șiesi și dătoresce. Poterile neutrale suntu obligate, a implini, ce dătorescu misiunii pacifice și linisce europene.

Princēsa! eu amu vorbitu, după cum mi-a dictatu inim'a. Epistola a eșitu mai lungă, decum cugetam, Asiu mai ave încă multe de dișu, înșe me retienu. Dorescu sinceru, că cuvintele mele să ve impla de convingerea care eu n'utrescu. Cându cineva e în etate de 83 ani, mai are numai o dorință: A potea contă pre rezultatulu casei mari, careia nu se mai p'ote consacra.

Păiminti cet.

Guizot.

Desnationalizarea Bucovinei.

(Capetu)

Acēste suntu cucuveicele nocturne, ce compun feliarjetele consilii școlare la noi; acēste suntu numele mēnite spre cotropirea și șterpirea sentiului nationalu în populațiunea Bucovinei; omeni îndiestrați cu d'oue însușiri: a) cum că nu cunoscu limb'a țierei, b) cum că suntu dusimani dechiarați ai Romanismului și că atari cūnoscuti în țiera. Vișitându unulu s'eu altulu din ei (ce înșe rar se întempla) școlele dela țiera, vorbesce cătra copii și poporu în o limbă necunoscută, violēdia datinele vechie și nutreșce astfelu în poporu antipathia cătra școlă. De aici vine ștagnarea școloror nōștre școlare, dăremându-se și înmōrmentându-se viitorulu țierei. Acēști ștreini suntu piedec'a cultorei Bucovinei, suntu pedeps'a, nefericirea, cium'a ei. Din caracterulu tendințiloru acēstoru barbari ni putem dechiară, de ce chiaru șatele române se opun mai vortosu introducerei școloror, d. e. în tinentulu Cernăuțiloru, satulu „Voloc'a”. Poporulu român cūnoșce pré bine că școlele în mânăle inimiciloru șei i suntu capcan'a cea mai șecura prin carea nădușă ștreinulu datinele ștramosiesci și-i înștreinēdia românulu copilulu șeu. De aici vine de Voloc'a șufere to u felulu de pedepse, dă școlē desnationalizatorē, școlē în cari nu se aude nimic'a din istori'a țierei, nimic'a despre datinele române, școlē în cari învetie bațulu, spre a se germanisă, limb'a nemțiescă uitându și-o pre a șea, nu vōiesce se primēșca.

Cultur'a adușă din Germani'a e ștreina elementulu român și nu se p'ote introduce la poporulu nostru, căci nu se învoesce cu individualitatea și spiritulu lui.

Până nu se va îndepartă din școlele nōștre totu ștrainsimulu și nu se va introduce unu modu de învetiementu, alu cărui'a caracteriu să și aiba radeșinele șale în natur'a și șpiretulu poporulu nostru, în caracterulu poporulu individualu alu țierei, până atunci'a voru stă școlele nōștre balta, precum stau ele astadi spre îndestularea persōnelor șosucitate. Dar', pentru că să se p'ota reorganisă școlele nōștre școlare pre bas'a șpiretulu și a însușiloru individuale ale poporulu nostru, trebe mai întâiu să se substitue ștrainsimulu din consilii școlare prin Bucovineni, cari cunoscu însușitătile individuale ale poporulu bucovinēnu, pre cumu și au dibacia și vointia, de a le deșvoltă acēste însușitătē individuale și a le ridică la o trēpta mai înaltă; și numai atunci'a va prosperă cultur'a în țiera, căci ea nu va fi unu ștreinismu, ce stă în contrastu cu individualitatea poporulu, ci ea va fi fructulu facultă-

țiloru ce a șemenatu natur'a în șinulu poporulu însuși, cultivatu și redicatu la o trēpta mai înaltă. Ștrainsimulu nostru știu pré bine, că cultur'a germană stă de totulu în contrastu cu individualitatea poporulu bucovinēnu. și de aici vine ostēnirea lor de a șterpi mai întâiu acēa individualitate școlare în locutiurulu Bucovinēnu și apoi a-lu germanisă. Mai repetim: Pentru că cultur'a unui poporu se nu fie numai o politică eșterioră, debe și și aiba ea radacinele șale în individualitatea poporulu însuși: cultur'a unui poporu costă numai în deșvoltarea și redicarea la o trēpta mai înaltă a facultățiloru individuale ale poporulu. Josu dăra cu ștrainsimulu și cu ștrainsimulu reu vōitoru!

C o s m i n i, în 29 Oct. st. n.

„Albin'a.” St. Scavinschi.

Concursu.

Pentru postulu de învetiaturu la școl'a confesiōnala română greco-orientală din Heturu, protopresbiteratul Sighisiorēi, cu carea suntu împreunate următoarele emoluminte:

1. Șalariu anuale de 100 fl. v. a.
2. Cuartiru bunu și comodu în noulu edificiu școlasticu,
3. Lemne de focu de ajunsu,
4. O gradina de legume,
5. Unu locșioru de cucuruzu, ce se va ară, șemenă și șapă din partea comunei bisericesci,

se deșchide prin acēsta concursu cu terminulu 20 Novembre c. v. cu acēa, că competitorii, avendu calificatiunea recerută pentru școlă și biserică, se și îndrepte concursele, instruite cu atestatu de botēzu, de calificatiune și eventualmente de șerviciile portate până acum, la P. Protopresbiteru locale Zacharia Boiu în Sighisior'a.

Heturu 1 Novembre 1870.

Comitetulu parochialu gr. orient.

Zacharia Boiu m. p.

Parochu și Presidinte.

(92—1)

Nr. 2442

civ.

Edictu.

Judecatori'a districtuale a Fogarasiului că foru realu a concesu cu rezoluțiunea d'ni 19, Septembrie a. c. Nr. 2442 civ. vندیarea eșecutivă a realitătiloru lui Georgiu Hellsdörfer, constatatoru din unu fenatiu și pasiune sub Nr. topg. 5445, 5446, și 5447 comasate, cu o șuprafacia de 1 jugaru 44° trase de ja în eșecutiune, și pretiuitu cu 120 fl. v. a. și ale lui Martinu Roth constatatoru din un'a casa sub Nr. c. 268 și p'mentu lângă acēa sub nr. topg. 5624, 5625, 5626, asemenea comasate cu șuprafacia de 490° pretiuite judecătorescu cu 280 fl. v. a. tōte aflatore pre teritoriulu Brannului în comun'a Moeciulu inferiōre pentru acoperirea pretensiunii lui Nicolau Șteriu din Brasiovu per 252 fl. v. a. s. c., — ceea ce se aduce prin acēsta din partea șubșcrișului la cūnosștința publică, cu adaugere, că spre școpulu acēsta se defige d'oue termine pre 10-lea Decembrie a. c. și pre 10-lea Ianuaru 1871 c. n., totu de un'a diminiți'a la 10 ore, la faci'a loculu în comun'a Moeciulu inferiōre, la cari se voru licită realitatile deșcrișe sub următoarele condițiuni:

1. Mai întâiu se voru vinde realitătile lui Georgiu Hellsdörfer ștrigându-se la olaltă cu valōrea pretiului de 120 fl. v. a. și neacoperinduse pretensiunea, se va pasă și la vندیarea realitătiloru lui Martinu Roth cari asemenea se voru ștrigă la olaltă cu pretiulu estimarei de 280 fl. v. a.
2. Realitătile numite se voru vinde la terminulu întâiu cu valōrea de pretiuire, țiera la alu doilea terminu și șub pretiu.
3. Fie-care licitante are a depune ca vadiu 10% din pretiulu ștrigarei la mână comisariulu judecătorescu.
4. Pretiulu compararei are a se depune pre diumetate îndată după finitulu licitării la mână comisariulu judecătorescu țieră cealaltă diumetate în 14 zile.

Condițiunile mai de așpore se potu vedē la judecatori'a șingulară în Zernesci.

Totu de odată se provoca totu acēsta, cari credu a avē vre-unu dreptu de proprietate ori altu dreptu, șeu drepturi de prioritate așupra acēstoru realitătē, că se și prezentēze acțiunile lor de reclamatiune în 15 zile dela diu'a din urma a publicării edictulu la șubșcrișulu, că la din contra neimpedcându acēle cursulu eșecutiunii se voru avisă numai la șuperșesulu ce va rămâne din șum'a de vندیare.

Zernesci în 29 Octombore 1870.

Penciu

(91—2)

Jude șing. că comis. judecat.

Burs'a de Vien'a.

Din 31 Octombvre (12 Nov.) 1870.

Metalicele 5%	56 50	Act. de creditu	245 50
Imprumut. nat. 5%	66	Argintulu	122 25
Actiile de banca	722	Galbinulu	5 93